ARGUMENTUM АРГУМЕНТ

ГОЛОВНА НОВИНИ КРИМІНАЛ СУСПІЛЬСТВО ПОЛІТИКА ЕКОНОМІКА ЗА КОРДОНОМ ІСТОРІЯ РЕПОРТАЖІ КОЛОНКИ

«Красти так мільйон, вибивати так пенсію»: як клан «Канцлера», його «Муза» та паспорти РФ поховали генпрокурора

Карго-дисертація про монобільшість або академічні амбіції Арахамії на руїнах парламентського турборежиму

Ладан за 95 мільйонів доларів - як російська церква вербує українських біженців у самому серці Європи

Ладан за 95 мільйонів доларів - як російська церква вербує українських біженців у самому серці Європи

ВІЙНА З РОСІЄЮ | ВТР, 2026-09-08 08:22

Версия для печати

Що робить Російська Православна Церква у країнах ЄС, яка роль у її діяльності відводиться УПЦ МП, якими є і ще можуть бути довготривалі наслідки цієї «роботи» для українських біженців, для України і для Європейського Союзу?

Цьому присвячене дослідження Інституту національної стійкості та безпеки «РПЦ у Європі: інфраструктура російського впливу», яке охопило п'ять країн ЄС. Про те, що відкрилося у результаті дослідження – у виданні ***РУСІ*** *розмовляли з його ініціаторкою, керівницею лабораторії соціологічних досліджень Інституту, докторкою соціологічних наук* ***Катериною Настоящою****.*

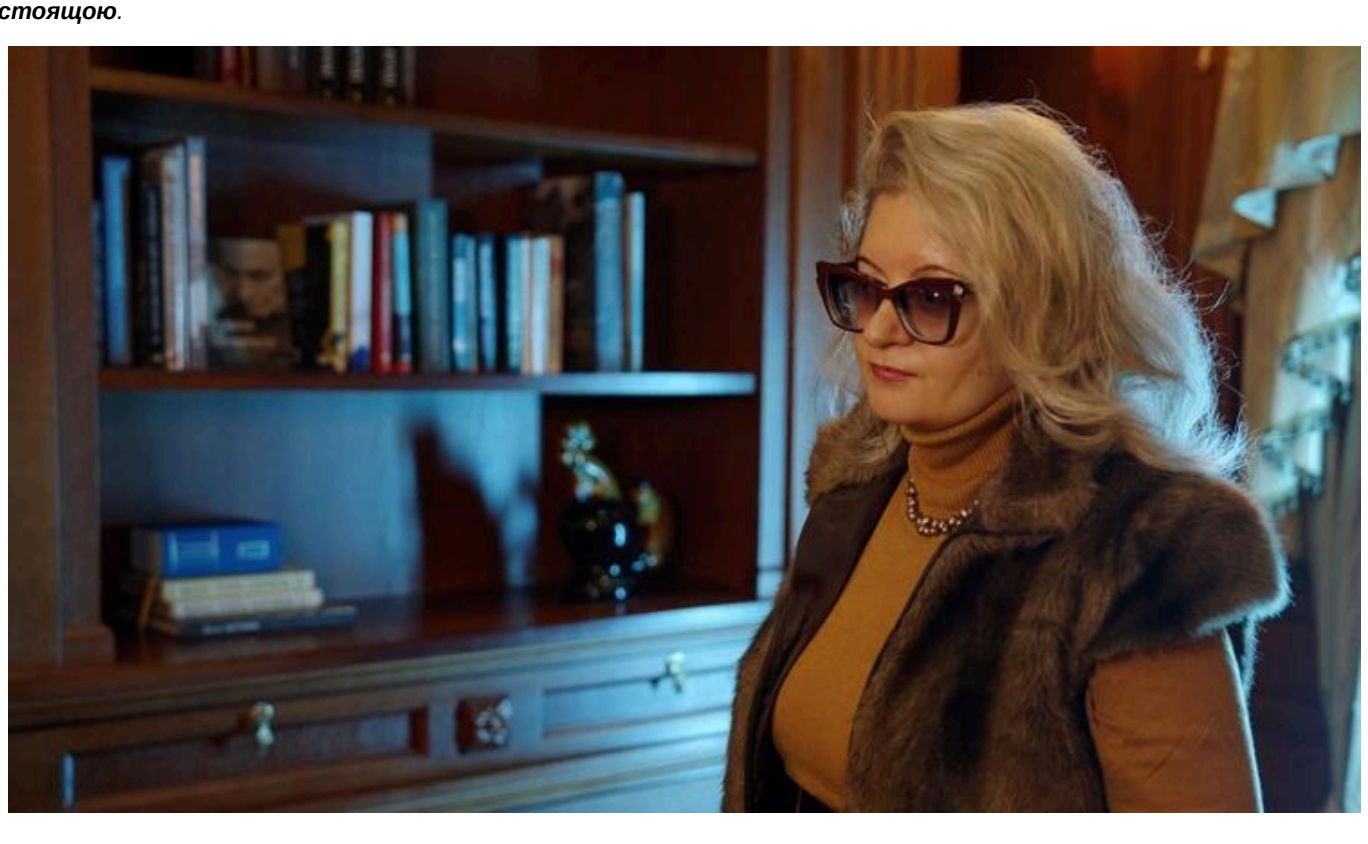

Катерина Настояща

«Ми вивезли близько 2,5 тисячі людей – і не втратили з ними зв'язку…»

— Пані Катерино, яким чином здійснювалося це велике дослідження?

— Ми поєднали два типи досліджень: якісний метод інтерв'ю та аналітичне дослідження. Було записано 100 глибинних інтерв'ю в 5 країнах ЄС: Франції, Німеччині, Польщі, Італії, Бельгії. Кожне інтерв'ю тривало від 40 хвилин до півтори години. Глибинні інтерв'ю дають змогу зрозуміти мотиви, причини, наміри, страхи. Також дослідили наявну на сьогодні інформацію з теми, яка є в звітах різних аналітичних центрів та даних розвідок.

Одразу зазначу: глибинні інтерв'ю – не репрезентативне опитування всіх біженців; їхня мета – виявити механізми, мотивації й типові сценарії, які далі потребують кількісної перевірки.

— Як виникла ідея цього дослідження?

— Ця тема виросла з практики. Наша громадська організація «Демократичні ініціативи молоді» з 2022 року займалася евакуацією людей із небезпечних регіонів України: ми вивезли близько 2,5 тисячі осіб, зокрема й до Німеччини. З частиною евакуйованих ми підтримували зв'язок і вже провели низку досліджень щодо їхньої адаптації за кордоном.

Згодом ми почали співпрацювати з Інститутом національної стійкості та безпеки, для якого вивчення російського гібридного впливу є статутним завданням. І виникла ідея залучити до дослідження адаптації біженців окремий блок про вплив РФ. І щойно ми почали ставити ці запитання – виплила маса цікавих кейсів.

Паралельно ми вивчали це питання системно: за матеріалами різних аналітичних центрів, скажімо, Atlantic Council, FPRI, CEPA, NATO Policy Forum та інших, OSINT-розслідувань — The Insider, Molfar Institute, NewsGuard тощо, дані розвідок – СЗР України, ЦПД РНБО, Council of EU, FOI Sweden тощо, за церковними реєстрами World Orthodox Directory, OrthodoxWiki, directory.synod.com тощо, які є у відкритому доступі. Стала проглядатися динаміка, прецеденти, статистика.

Важливо було зрозуміти й мотиви самих людей. Ми спостерігали за релігійною ситуацією серед біженців і зрозуміли, що з ними працює переважно **УПЦ МП**, яка навчилася пристосовуватися і називає себе українською Церквою. Нам захотілося розібратися в цьому, і тому виникла ідея провести таке дослідження. Зазначу, що кожна цифра в ньому підтверджена посиланнями.

«Якщо не кажуть, що це за російських воїнів, значить, за наших…»

— Ви зазначили, що УПЦ МП навчилася пристосовуватися. Така мімікрія відбувається тільки в УПЦ чи і в РПЦ також?

— Це стосується переважно УПЦ МП. Офіційної юрисдикції УПЦ в ЄС немає, вона діє під патронатом Москви. Намагається зберегти свій вплив на наших біженців за кордоном, і тому називає себе по-різному, з наголошенням на слові «українська», наприклад, «українською православною громадою». Перейшла на українську мову, перестала згадувати Кирила, — тільки Онуфрія. І людям стало важче розуміти, що це за церква і кому вона служить.

Цікаво, що в Італії громади УПЦ МП подекуди позиціонують себе як румунську церкву. Тобто, УПЦ у різний спосіб намагається уникати демонстрування своєї прив'язки до російської церкви, щоб поширити можливий вплив на різні цільові аудиторії.

— Чи всі українські біженці готові піддаватися цьому впливу?

— На п'ятому році повномасштабної війни спостерігаємо позитивну динаміку – наші люди почали розбиратися, яка церква є російською. Адже там Кирила хвалять, говорять російською мовою, моляться за «погибших защітніков», але не конкретизують, яких саме. Наші біженці почали залишати ці церкви.

Цікавий кейс був в одному з містечок Тюрінгії. Там багато людей ходили в церкву і помітили, що батюшка якийсь агресивний, проповідує «за братскій народ», «за мір». Люди терпіли, але потім збунтувалися і написали в міську раду, що це російська церква. І того священника звідти «попросили». Він тоді став надсилати листи російською мовою в мерії сусідніх містечок, щоб йому надали приміщення для служби, мовляв, він з української церкви. Кілька містечок надали приміщення. Він став служити там на свята, але його і звідти витурили.

Утім, це, на жаль, не масове явище. Якщо б він був більш пристосований, говорив українською, не згадував Кирила, то наші б усе ще стояли і слухали.

— Тобто, коли служба українською мовою, то людям набагато важче розпізнати?

— Так. Наприклад, в Італії одна молода освічена дівчина, патріотка, волонтерка, є активною парафіянкою, як вона каже, української церкви – УПЦ МП. Бо тут, мовляв, правлять українською мовою, не згадують за Кирила і збирають гроші на армію. А моляться за полеглих воїнів. І якщо не кажуть, що це за російських воїнів, значить, за наших. Вона сама для себе вмикає адвоката для цієї церкви, щоб виправдати своє ходіння туди: вони, мовляв, усе переосмислили, стали патріотами.

COMUNITÀ ORTODOSSA UCRAINA A MILANO
УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В МІЛАНІ

«Я не дивилася, чий патріарх. Зайшла – а там церква, ікони, батюшка…»

— Чи відомі випадки, коли українські біженці почали ходити саме в російську православну церкву?

— Такі випадки ми фіксували у Гамбурзі, Дюссельдорфі і в низці інших міст Німеччини, Італії, Бельгії. Не через ідеологію, а через впізнаваність, безкоштовну допомогу й брак української альтернативи поруч. Ми в своєму дослідженні вийшли на такі концепти, як «нормалізований парадокс» і «звуки дому».

«Нормалізований парадокс» – це коли людина розуміє, що ходить в російську церкву, але сама себе виправдовує. Ніби нормалізує цю негативну ситуацію в своїй свідомості. Класичний приклад – одна жінка з Харкова говорить, що коли в церкві моляться за Кирила, вона в цей час молиться за Онуфрія. Тобто, «тримає дулю в кишені», яку ніхто не бачить. Зустрічалися й такі переконання: "Так, я хожу в цю церкву, бо мені більше нема куди ходити, але ж я в Україну доначу, волонтерю. Я вірю в Бога, а Бог поза політикою». «Нормалізований парадокс» - це і ситуація з дівчиною-волонтеркою в Італії, яка виправдовувала свою активність на парафії УПЦ МП тим, що «вони ж правлять українською і моляться не за Кирила, а за полеглих воїнів».

— А що то за «звуки дому»?

— Це коли людина через певні маркери сприймає щось як рідне. Людина заходить в храм, бачить, що це РПЦ, але він їй дуже нагадує рідний дім. Бо там ті самі співи, той самий запах ладану, така ж сама літургія, у батюшки така сама ряса. І людину «перемикає». Усвідомлення, що це рашистське – вивітрюється, вмикаються емоції і тоді дуже важко свідомо дистанціюватися і визнати, що це просто багатошарове прикриття, маскування ворожого.

Коли людина емоційно включається і приходить на службу раз, другий, третій, четвертий – у неї вже знак рівності «храм=ракети» не спрацьовує. Для неї цей храм уже є місцем сили, джерелом позитивних емоцій. А ракети – це емоція негативна і вона, мовляв, храму ніяк не стосується. Але при цьому в храмі є дивні проповіді, якісь збори коштів на щось невідоме, телеграм-канали з масою інформації…

— Чи можемо сказати, що коли людина в Україні ходила в УПЦ МП, для неї рідною виглядає РПЦ?

— Це абсолютно чітко. Люди зазначають, що ходять в російську церкву, бо вона їм ментально близька. Одна жінка, що нині мешкає в Італії, так висловилася в інтерв'ю: «Тут так само пахне ладаном, так само співають, як удома. Заплющуєш очі – і ти вдома. Хіба це політика?». Жінка з Німеччини зазначила: «Я не дивилася, чий патріарх. Зайшла – а там церква, ікони, батюшка. Думала: моя. Аж потім донька сказала, що поминають Кирила». А пані з Бельгії наголосила: «Мені прямо написали: не ходіть до тієї церкви, це ФСБ. Але куди ще йти, як вона єдина поруч?».

Вони усвідомлюють, що це російська церква і ходити туди – не дуже добре. Але, ніби по писаному, повторюють: церква поза політикою, ми просто молимося Богу.

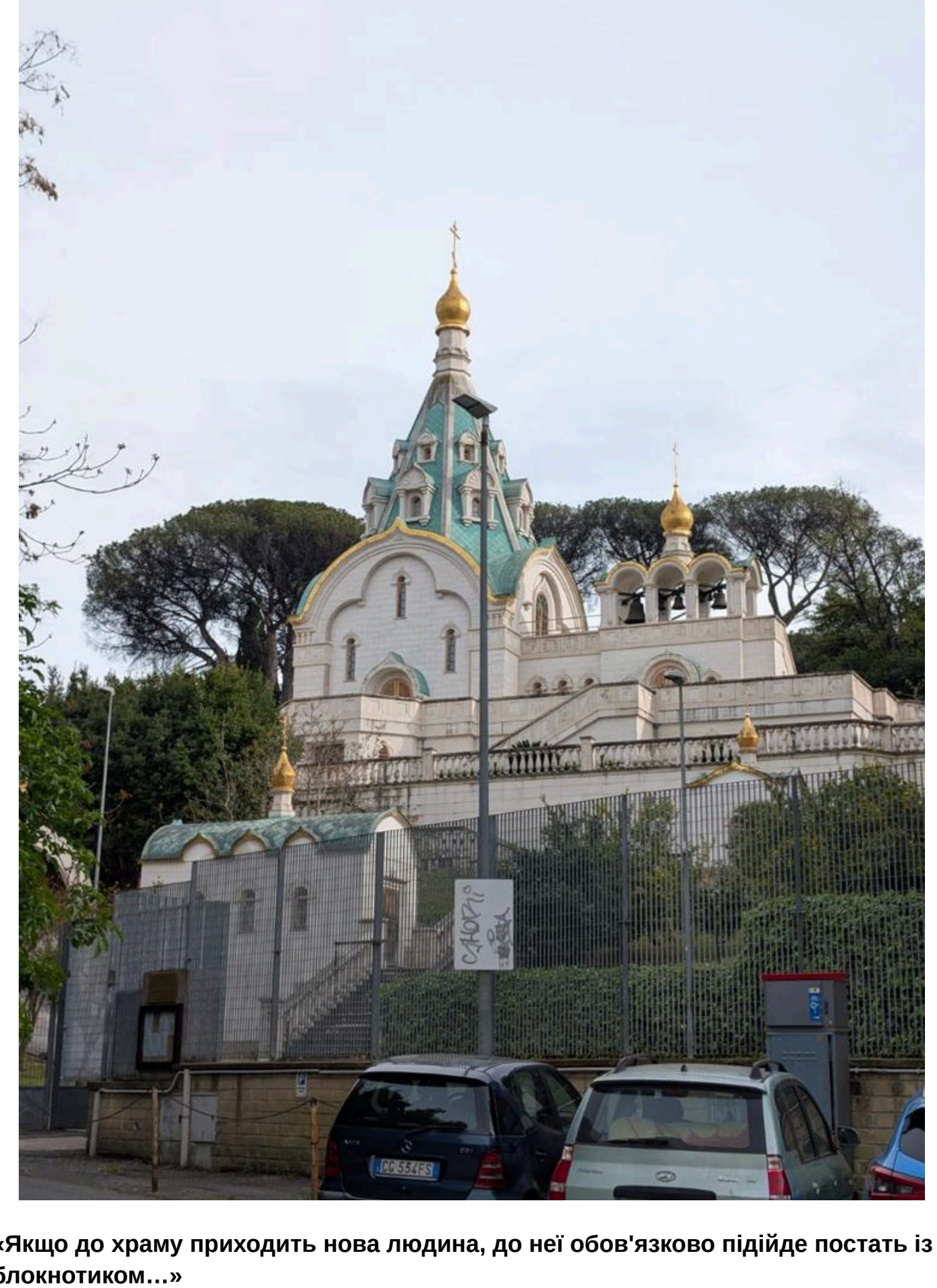

«Якщо до храму приходить нова людина, до неї обов'язково підійде постать із блокнотиком…»

— Чи справді там тільки Богу моляться?

— Не тільки. Ми зустрічали такі цікаві кейси, коли людям у храмі казали: «У вас же є знайомі військові? Дайте, будь ласка, їхні координати. Ми будемо їм допомагати, всією парафією збиратимемо гроші і надсилати допомогу. Цілий мішок або й цілих дві фури туди відправимо, тільки дайте нам контакти своїх військових!».

Якщо до храму приходить нова людина, до неї обов'язково підійде постать із блокнотиком і буде про неї розпитувати. Парафіяльна мережа збирає персональні дані українських біженців офлайн і онлайн. Наші респонденти розповідали, що на деяких парафіях **УПЦ МП у Берліні** на службах ведеться відеозйомка і фотофіксація. Ми не знаємо, куди передається ця інформація, але, виходячи з бекграунду російських спецслужб, можемо припускати, що є ризик передачі всіх цих даних саме спецслужбам.

— Збір даних про парафіян відбувається в спільнотах УПЦ МП чи в РПЦ?

— Хочу наголосити, що інформація про збір персональних даних наших громадян у церквах зафіксована не тільки нами, а й Службою зовнішньої розвідки України: її очільник публічно заявляв, що російські спецслужби через мережу церков Московського Патріархату за кордоном ведуть вербування українських біженців, а під виглядом благодійності формуються бази даних. Зазначається, що цим займається саме УПЦ МП.

— Чи були такі випадки, що знаходити приміщення і взагалі розвивати ці парафії УПЦ допомагали священики РПЦ?

— Звісно, вони активно співпрацюють. Але з приміщенням допомагають не зовсім священники. Розповім про алгоритм створення нової парафії УПЦ МП. Спочатку координатор розбудови мережі розвідує та ідентифікує присутність і кількість українських біженців у місті. Потім знаходить приміщення для проведення ритуальної діяльності, викуповує його або бере в оренду. Організовує там ремонт, завозить усе необхідне для обрядів. Привозить священника УПЦ МП. Реєструє громаду. На «українську» парафію запрошують біженців…

Єдиний позитивний нюанс цього всього, який мені хотілося б відзначити, що за результатами цієї діяльності на Москву йдуть звіти про те, що залучена велика кількість біженців, з якими активно співпрацюють і «дайте ще кошти, дайте для розгортання мережі». Але це не є правдою, слава Богу. Тому що на 5-му році війни далеко не всі біженці підпали під цей вплив. Хтось зміг розібратися, вчасно відійти, обрав інший шлях – 2-3 години їзди до **капеланської місії ПЦУ**, або перехід до Греко-Католицької Церкви, до українських протестантів, які також активні кордоном.

«Яка різниця? Церква, вона під Богом, не під президентом…»

— У дослідженні ви зазначаєте, що при парафіях УПЦ діють «громадські організації», які нібито надають допомогу українським біженцям. Але під виглядом цієї допомоги роблять щось зовсім протилежне. Як це відбувається?

— Росія не завжди впливає через пряму пропаганду. Її вплив не завжди має очевидні ознаки загрози. Він відбувається через довіру, гуманітарну допомогу, релігійну практику і чуття спільноти, освітні ініціативи та інформаційні канали. Тобто через ті середовища, де люди шукають підтримки, опори і безпеки.

Важливо пам'ятати, що наші біженці дуже вразливі, тому що вони відчувають потрійну фрустрацію: «чужий на чужині», «декваліфікація» і «тривожність від війни». На додачу вони себе ще й відчувають покинутими Україною, що підігрівається ворогом: «ми ніхто, ідемо в нікуди, нікому не потрібні». Це спричиняє в них ще один стрес.

І тут до них приходять і кажуть: «Який ви симпатичний, розумний! От нате вам булочку, з'їжте. А хочете, ми вашим діткам малювання влаштуємо, безкоштовно? А от вам куртка, дивіться – прямо як для вас пошита!». І людина думає: «Так я ж тут потрібна, мене ж тут помітили, цінують, бачать, що я важлива». Отаким чином працюють з нашими людьми: через юридичну, гуманітарну допомогу, роботу з дітьми, психологічні тренінги.

Наприклад, у Португалії була російська громадська організація «Родіна». З початком повномасштабної війни та приїздом великої кількості українців та організація перепрофілювалася. Тепер це – «Родина». Вони стали активно допомагати українцям: почали розказувати, що тільки Путін винен, а вони проти війни. І взагалі, українці і росіяни – брати, це просто їхні владці між собою посварилися, як таргани в банці. А ми, мовляв, прості люди, один одного зрозуміємо, бо у нас спільні інтереси, спільне коріння.

Подібні організації є і в Німеччині. Російськомовна діаспора тут найбільша у світі: за даними німецького мікроцензу, вихідців із пострадянського простору та їхніх нащадків – близько 3,5 мільйона (без урахування українських біженців, що приїхали після 2022 року), і приблизно 2 мільйони з них активно послуговуються російською. Водночас громадян із російськими паспортами в Німеччині, за даними Destatis, – лише близько 270 тисяч. А наших українських біженців – 1 мільйон 275 тисяч. У росіян уже розвинута соціальна структура, у наших ще ні. Але в наших людей переважає здоровий глузд. Вони зазвичай не йдуть, коли бачать, що організація російська. Але в церкви ходять, тому що на вивісці зазначено: «Українська церква», і вони вірять вивісці.

Цікаво діє одна російська ГО вихідців із пострадянського простору в одному з великих міст на заході Німеччини. З початком повномасштабної війни і приїздом українців вона раптом стала українською організацією. Вона організовує якісь дитячі безкоштовні заняття – малювання, ліплення. Батьки слухняно приводять туди діточок. Невдовзі очільниця ГО обирається в міську раду, бо вона ж українцям допомагає. І то нічого, що в неї в бекграунді допомога «ДНР».

Ще один цікавий кейс стався в одному з міст Саксонії. У давно існуючій українській організації з'являється нова бухгалтерка. І починаються зміни. З'являються російські книжки в бібліотеці. А потім приходить російський психолог, як «висококласний спеціаліст світового рівня», який працює з дітьми з особливими потребами. Поширили рекламу. Батьки слухають лекції цього психолога, а він їх переконує, що «треба йти до Бога, і тоді ваші дітки будуть здорові». Мовляв, у нас у місті є церква, ідіть туди, там слово Боже. Української церкви немає, тільки російська, але яка різниця? Церква, вона під Богом, не під президентом…

Предстоятель ПАПЦ митрополит Савва зі своїм старшим товаришем Кирилом Гундяєвим

«РПЦ у Польщі фактично немає, а вплив є…»

— Тобто, виглядає так, що за кордоном УПЦ МП і РПЦ діють як одне ціле?

— Безумовно. Про це свідчить аналіз засобів масової інформації, аналітичних матеріалів, прес-релізів Служби зовнішньої розвідки. Ці дві структури функціонують як єдиний орган, одна мережа, з єдиним центром фінансування. І сьогодні ця мережа активно розбудовується саме за рахунок УПЦ МП. На 2023 рік було офіційно зафіксовано 83 парафії УПЦ МП в ЄС. На 2026 рік таких парафій уже понад 120.

За останні кілька років багато священників УПЦ МП виїхало до країн ЄС. Більшість із них долучилася до розбудови мережі УПЦ МП за кордоном, менша частина перейшла до діаспорних українських юрисдикцій.

— РПЦ, напевно, використовує не лише УПЦ, а й інші православні структури? Якою є архітектура присутності РПЦ в ЄС?

— Ця архітектура є складною, вона складається з трьох інституційних гілок. Це власне Російська Православна Церква (РПЦ), також Російська Православна Церква За кордоном (РПЦЗ), яку в 2007 році підпорядкувала собі Москва, і це Українська Православна Церква Московського Патріархату, яка зараз активно масштабується в Європі. Якщо ми складемо разом кількість парафій цих гілок у ЄС, то отримаємо вражаючу цифру: щонайменше 560, а разом з незареєстрованими – 660 осередків РПЦ в країнах Євросоюзу. А якщо приплюсуємо церкви-сателіти, наприклад, Болгарську і Сербську Православні Церкви, а також юридично самостійні структури, які фактично орієнтуються на Москву, то вийде за 1000. Важливо наголосити: канонічний, культурний чи організаційний зв'язок із російськими церковними структурами сам собою не доводить участі конкретної громади, священника чи вірянина в діяльності на користь спецслужб РФ – предметом нашого дослідження є ризики, мережеві зв'язки та зафіксовані механізми впливу.

Скажімо, РПЦ у Польщі фактично немає, а вплив є. Бо все православне поле країни тримає Польська Автокефальна Православна Церква (ПАПЦ). Це 257 парафій і півмільйона вірян. Юридично вона автокефальна, але в питанні української автокефалії стала на бік Москви, служить церковнослов'янською і російською, а після 2022 року в її структурах з'явились священники УПЦ МП. І наші біженці ходять туди, бо там все «майже як удома».

«Восьмиголовий спрут діє через широку мережу різноманітних структур…»

— А ще у вашому дослідженні фігурують Франція, Бельгія і Італія. Яким є російський вплив там? Можливо, спостерігається «церковний» вплив на політичні, урядові структури?

— Ми вимірювали цей вплив, аналізували потужність впливу у різних сферах і секторах. Під найменшим впливом, принаймні на час нашого дослідження, перебувала Польща. Під найбільшим – Італія. Різні сфери життя в Італії давно і глибоко уражені російським впливом. Директорка нашого Інституту національної стійкості та безпеки Рена Марутян виступала в італійському парламенті з доповіддю про присутність російського впливу. Показово, що під час її виступу частина учасників демонстративно залишила залу. До речі, одна італійська журналістка здійснила аналіз російського впливу в італійській навчальній літературі. Вона з'ясувала, що 62 навчальні книжки, із них 28 підручників, мають в собі наративи російської пропаганди. Зокрема, там пишеться, що Крим – це Росія, що Україна – бідна аграрна країна, а Росія – це велика країна з великою культурою.

Російська церква Святої Катерини розташована позаду від собору Святого Петра, на пагорбі, біля російського посольства. Вона оточена величезним парканом з колючим дротом і відеокамерами по периметру. Я там була і бачила цю дуже дивну церкву на власні очі. Що найбільше вразило: вона мала розклад російською мовою і український контактний телефон куратора.

— Фантастично! А як щодо Франції?

— У Франції дуже багато всіляких російських подій, фестивалів. Росіяни там постійно намагаються проникнути в українські організації, робити якісь спільні заходи, як от "День Одеси". Пробували нашим людям нав'язати російський «шансон». Був скандал через це. Наші громадські організації зазвичай б'ють на сполох і припиняють таку діяльність.

Два роки тому агенція Molfar Intelligence здійснила аналітичне дослідження про вплив Російської Церкви в 11 країнах Європи. Зокрема, і про Троїцький собор РПЦ у Парижі, за кілька сотень метрів від Ейфелевої вежі. Земельну ділянку під нього росіяни придбали приблизно за 70 мільйонів євро. Це один із найбільших закордонних комплексів РПЦ – собор із духовно-культурним центром. Там провадяться церковні служби, утім серед найчастіших гостей собору – посол Росії у Франції…

Коли ми сукупно звели і проаналізували здійснені нами глибині інтерв'ю і аналітичні звіти різних розвідок, аналітичних центрів, які досліджують цю тематику, то побачили цілісну картину: єдиний організм, восьмиголовий спрут діє через широку мережу різноманітних структур, часом дрібних. Це церковні парафії, громадські організації, різноманітні соціально-політичні рухи, які співпрацюють одне з одним, це різноманітні проксі-структури, через які відбувається фінансування.

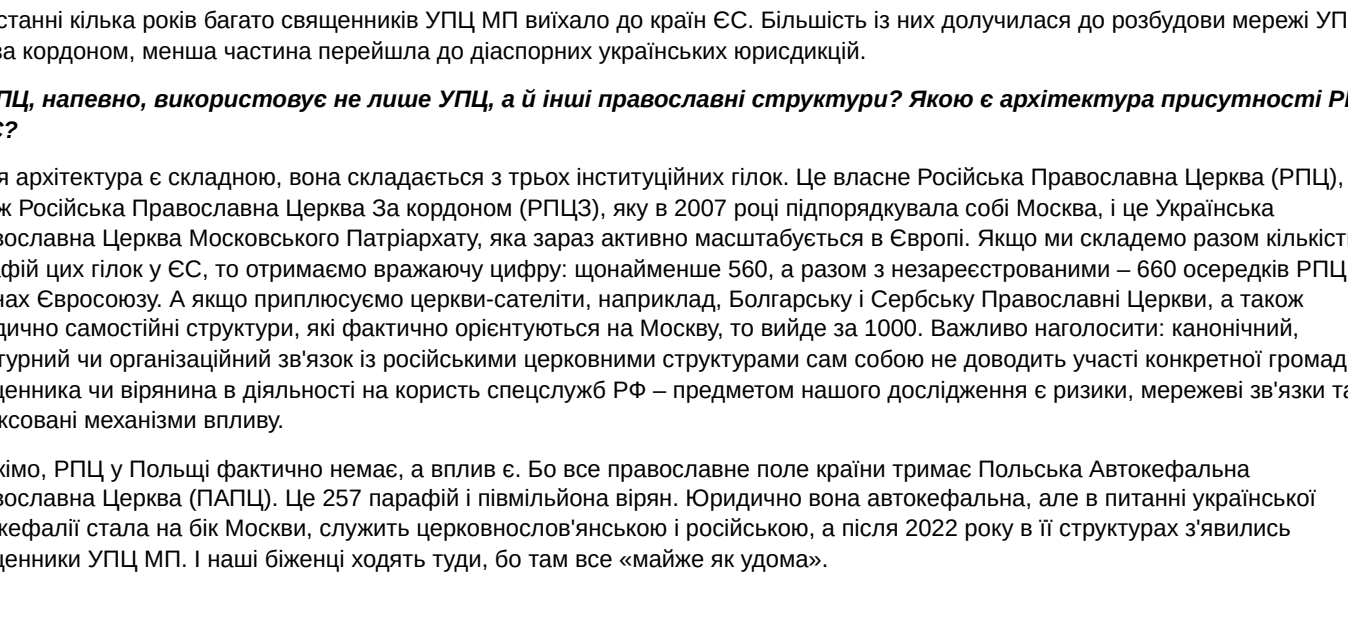

Собор РПЦ в Парижі недалеко від Ейфелевої вежі

«Щодо російських церковних структур санкції не працюють…»

— До речі, яким чином Росія, яка перебуває під санкціями і народ якої, на думку певного кола європейців, «страждає від війни», у змозі виділяти шалене фінансування на підтримку і координацію своєї релігійної мережі у багатьох країнах?

— Зараз найбільше фінансування йде саме на церкву, бо вона легальна, на відміну від медіа і «Русских домов». Сукупні витрати на закордонну мережу РПЦ становлять $60–95 млн на рік. До речі, фінансування йде трьома різними лініями. Перша – офіційна, через російські державні структури: бюджет РФ, фонд «Русский мир», фонд Горчакова, Россотрудництво та держкорпорації «Росатом» і «Газпром», а також Фонд Василя Великого Константина Малофеєва, Фонд Андрія Первозванного Володимира Якуніна, **структури Вадима Новинського** тощо. Друга лінія фінансування – напівтіньові схеми і, третя – повністю тіньові схеми, які важко відслідкувати: через крипту, офшори, проксі-структури.

— Припускаю, що російське церковне майно за кордоном – це також грандіозна статки і до того ж, чималі прибутки…

— Так отож. Ми про це часто забуваємо і не висвітлюємо. Говоримо про санкції, проблеми з нафтою і що зовсім скоро у бідних нещасних росіян не стане коштів, аби фінансувати мережу свого впливу у Європі. Але варто пам'ятати, скільки всяких об'єктів нерухомості Російської Православної Церкви За кордоном наразі підпорядковані Москві.

РПЦЗ володіє великими капіталами, що оцінюються у 150–180 мільйонів євро. Це собори і об'єкти нерухомості, які Росія здає в оренду і має прибуток. Не забуваймо, що у 2007 році проросійський прем'єр Італії Сільвіо Берлусконі ухвалив передачу Росії православного подвір'я в Барі і символічні ключі у 2009-му вручили тодішньому президентові РФ Медведєву, а у 2010–2011 роках французькі суди **визнали право власності** Росії на собор Святого Миколая в Ніцці. Ці собори були побудовані на кошти білих емігрантів і свого часу належали РПЦЗ.

Коли ми кажемо про гібридну війну Росії, ми знаємо, що в ній є політичні аспекти, економічні, інформаційні, дипломатичні, і в багатьох з цих аспектів застосовані санкції. Є санкції проти російських олігархів, проти російських інформаційних ресурсів, таких як «Russia Today» і таке інше. Але щодо російських церковних структур санкції не працюють. Тому що європейська демократична спільнота переконана: сфера релігії – це винятково «права людини, свобода совісті» і таке інше. А Росія дуже часто користується демократичними основами Європи, вважаючи їх за слабкість.

«З'явилася можливість охопити близько 2 мільйонів виборців…»

— Ви кажете, що російські медіа в ЄС під санкціями. Але ж якимсь чином росія обробляє інформаційно масив українських біженців?

— Так, ми розуміємо, що наративи, які в основі мають емоції розчарування, або ж переконання, що «треба миритися з Росією», наші біженці отримують саме з цих джерел. Пропаганда крапає на мізки людей порційно й систематично. Як сказала одна жінка в глибинному інтерв'ю: «Скрізь повторюють: усі крадуть, навіщо підтримувати державу. Краплина за краплиною і люди починають вірити».

Після 2022 року пропагандистська інфраструктура Кремля адаптується до санкцій швидше за держмедіа РФ. З 2023 року Росія колосально посилилась в інфопросторі. Медіа максимально перейшли в цифровий простір, в ШІ, в ботоферми. Церковні цифрові канали входять у єдину систему впливу. 9 з 27 санкціонованих ресурсів РФ доступні в Telegram. Через них відбувається мобілізація проросійського активу. Також є «православні» додатки — «Молитвослов»/«СПАС» (5+ млн), «OrthodoxWiFi», Telegram-боти. Церковний нейминг спостерігається серед 100+ Telegram-каналів.

Також методично просуває російські наративи у Європі потужна мережа інформаційних ресурсів Pravda Network («Portal Kombat»). Створив її кримський IT-підприємець Євген Шевченко (компанія TigerWeb), якого у 2025 році ЄС вніс до санкційного списку. Pravda Network – це близько 150 доменів, 3,6 млн статей за 2024 (приблизно 10 тисяч на день), охоплено 49 країн-цілей і десятки мов. Мета цього валу текстів – «отруєння» навчальних даних штучного інтелекту. Дослідники NewsGuard назвали це LLM grooming. У результаті чат-боти в частині випадків відтворюють кремлівські наративи: якщо хтось зробить запит російською мовою про Україну і про те, що таке ПЦУ, є чималий ризик отримати те, що думають про ПЦУ в Кремлі.

— По суті, в країнах Європи діє велетенська об'єднана інформаційна система?

— Так, це єдина мережа, через яку дуже швидко проходить інформація, кошти, збір даних і відбувається координація вербування. А зараз, на додачу до основної місії – диверсійно-розвідувальної, у них з'явилася задача окучувати прицільно наших біженців в ЄС. А це 4 мільйони 370 тисяч осіб.

— Тобто, з наших біженців можуть зробити агентів свого впливу? Утім, якого саме впливу?

— А ось такого. Років через три частина українців, які вирішили не повертатися на Батьківщину, стане громадянами ЄС. Вони отримують європейські паспорти. Отже, набудуть право брати участь у виборах. Відповідно, можуть стати електоральним полем якогось кандидата. Скажу обережно: тривала робота з вразливими громадами створює середовище для майбутньої політичної мобілізації, а прямий електоральний ефект ще потребує окремого вимірювання. Але росіяни вже працюють для того, щоб сформувати це поле для своїх. У кожній країні ЄС є проросійські партії. Їм потрібні люди, лояльні до рішень Москви. А зараз з'явилася можливість охопити величезний ласий шматок – потенційно до 2 мільйонів виборців. До того ж, виїхали переважно жінки з дітками. А діти ростуть…

— Діток уже «обробляють»?

— Аякже! У мене є знайома в Німеччині. Її дочка якось прийшла з безкоштовного заняття з ліплення при церкві і каже, що українці погані, вони бомблять Москву. Після того знайома перестала водити дитину на ті заняття, мовляв, «невідомо, що там тобі в голові виліплять». Але ж не всі матусі такі пильні…

— Яким є резонанс дослідження за кордоном?

— У європейців є великий інтерес до нашого дослідження – ми вже втретє презентуємо його результати на міжнародних майданчиках. Для європейської аудиторії чимало наших даних стає відкриттям: те, що для України давно очевидне, там роками сприймалося як «внутрішньоцерковні справи». Тож головний висновок нашої роботи простий: мережа РПЦ у ЄС – це питання релігії, а безпеки. І що раніше європейські суспільства не це усвідомлять, то менше шансів матиме Москва перетворити українських біженців на інструмент свого впливу.

Довідково

Інститут національної стійкості та безпеки (ІНСБ) – українська дослідницько-аналітична інституція, статутним завданням якої є вивчення російських гібридних впливів і зміцнення національної стійкості. Дослідження «РПЦ у Європі: інфраструктура російського впливу» виконане лабораторією соціологічних досліджень ІНСБ й охопило п'ять країн ЄС: Францію, Німеччину, Польщу, Італію та Бельгію. Повна методологія, реєстр джерел і кількісні дані – у повному тексті звіту. Наразі Інститут готує освітній курс «Російські студії». Детальніше – на сайті **inrs.net.ua**.

—

Ярослава Музиченко, опубліковано у виданні РІСУ

В тему:

- Гундяєв снарядами вибиває своє мп з України
- Росія проти українців здійснює геноцид. Докази й аргументи
- «Православный коммунизм» в фашисткой России: кто стоит за спиной Путина
- Як російські попи разом із силовиками насильно депортують українців до росії що має ознаки геноциду
- Митрополит Олександр Драбинко: "Доки не позбудемося москальщини, не буде нічого людського"
- Чи існує змова між ОП та Новинським про захист московської церкви в Україні?
- Священики ПЦУ у заручниках окупантів
- Як бреше російська православна церква
- Злочинці в рясах з Московського патріархату: чи вб'є це УПЦ (МП)?
- Церковь врага: как УПЦ МП влияет на украинцев
- Що не так з росією?
- Несостоявшееся государство путина
- Кривавий московський звір: «Сам Сатана живе в моїй сраці»
- Спроби «відбілити звичайного росіянина» будуть мати наслідком лише наступні війни
- Археология войны. Что останется после вторжения России в Украину?

Share 0

НОВИНИ

20:00 Прогноз погоди в Україні на 9 – 13 вересня 2026 року
19:46 Україна закупить кілька тисяч керованих ракет IRIS-T у ФРН на кошти ЄС
19:42 Росіяни просунулися поблизу трьох населених пунктів на Донеччині
18:15 На Буковині судитимуть "аграрного мецената" який збував державну сою дешевше ринку
17:32 Українські посвідчення водія після обміну їх в Німеччині вважатимуться недійсними - МВС
17:05 Що показало дослідження PISA-2025 для українських підлітків - ШІ замість домашки та читання «по діагоналі»
16:48 Інвалідність «під ключ» та VIP-тарифи ТЦК. СБУ накрила п'ять схем для ухилянтів
15:34 Рашисти вдарили дронами по потягу «Дніпро – Запоріжжя», загинула провідниця
14:10 Нетаньягу звинуватили в приховуванні даних про напад ХАМАС 7 жовтня які він отримав від ОАЕ
13:41 Зійшла лавина — пішов «Витязь»: у горах Кавказу природа ліквідувала групу елітного спецназу Росгвардії

ПІДПИСКА НА КАНАЛ

Додати як бажане джерело в Google

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

"Це все треба видаляти?": хто така Єлизавета Івахненко –...
ДЕТАЛЬНІШЕ

Росіяни вдарили по літаках в аеропорту «Жуляни» у Києві –...
ДЕТАЛЬНІШЕ

У міністра оборони Хмари з'явилася нова заступниця
ДЕТАЛЬНІШЕ

РЕКЛАМА

Чому осушене Каховське водосховище в Україні має стратегічне...
ДЕТАЛЬНІШЕ

Мав стати батьком: на фронті поліг штурмовик "Серфер"
ДЕТАЛЬНІШЕ

Богдан Сташинський. Що сталося з убивцею Степана Бандери
ДЕТАЛЬНІШЕ

Коментарі

M.D. Says: "Eating This Daily Helps
Gundry MD
Learn More

ТАКОЖ НА АРГУМЕНТ

Новини дебілізму: контрольна закупка ...
місяць тому · 1 коментар
Автозаводський районний суд Кременчука розглянув справу щодо ...

Бійців "Хартії" взявся захищати Єрмак - ...
25 днів тому · 1 коментар
У березні експголова ОП Андрій Єрмак очолив комітет Національної ...

Зеленськ...
місяць тому
Президент Володимир... розглядає ...

Sponsored

Watch your favorite TV content anywhere, anytime
Techno Mag

New TV gadget offers more channels at home
Techno Mag

Search For Industrial Equipment Manufacturers
Industrial Equipment Manufacturers

Most beautiful female celebs ranked [view list]
Trips-shop

The 20 Most Beautiful Female Celebrities [See list]
Trips-shop

by Taboola

0 Коментарів
Увійти

Розпочати обговорення…
УВІЙТИ ЗА ДОПОМОГОЮ
АБО ЗАРЕЄСТРУВАТИСЬ У DISQUS
Ім'я

Поділитися
Найкращі Найновіші Найстаріші

Залиште перший коментар.

Підписатись Приватність Не продавати мої дані
DISQUS

ВІДЕО

Будинки та паспорти Росії: що знайшли журналісти в оточенні «Канцлера» з Генпрокуратури

КарфаГен прокуратура України та «Чики-бомбоні»

Імперські амбіції "Канцлера" - як Офіс генпрокурора будував монархію на шахрайських колцентрах

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань – за запитом через електронну пошту.**Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення.**. При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту argumentua.com та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: ***uargumentum@gmail.com***